

Ayrıntı

Ferit
PARLAK

ferit.parlak@dunya.com

“Verimsizliğimiz yüksek” diyeleyenlerimiz; tekstilde de ihracatını artırdı...

“Maliyetlerimiz yüksek” diyenlerimiz ne kazanıyor/kazandırıyor?...
“Verimsizliğimiz yüksek” diyeleyenlerimiz ne kazanıyor/kazandırıyor?...

◆ ◆ ◆

“Verimsizliğimiz yüksek” diye itiraf edenlerimiz çıkmıştı...

Ve bu itirafın kazandırabileceğini, **Ankara Sanayi Odası** (ASO) 2019 yılında “model fabrika” ile kanıtlamıştı...

4 aylık eğitimden geçen “gönüllü 8 fabrika” verimliliğini 1.5 ile 3 kat arasında artırmıştı...

◆ ◆ ◆

Bu örnekler:

“Dünya ihtiyacı baz alınarak yatırım yapılan” Ankara’da, verimlilik bilincini de artırdı...

◆ ◆ ◆

Sonuç mu?

Ücretler, enerji, ulaştırma, faiz gibi üretimin ve finansmanın maliyet kalemlerindeki ciddi fiyat artışlarına rağmen, Ankara’da, yüksek teknolojiye yapılan yatırımlar devam etti...

Ve...

İhracat performansı da dikkat çekici bir ivme kazandı...

◆ ◆ ◆

2025 yılının ilk altı ayı:

Ankara’nın ihracatı yüzde 11.2’lik artışla 7.1 milyar doları aştı...

◆ ◆ ◆

Ankara Sanayi Odası tarafından hazırlanan İllerin Dış Ticaretinin Teknolojik Analizi raporuna göre:

2024 yılında Ankara’nın ihracatındaki yüksek teknoloji ürünlerinin payı **yüzde 12.1’e** ulaştı... (Türkiye ortalaması **yüzde 3.6**)

◆ ◆ ◆

Yüksek teknoloji ürünlerinin payının 2025 yılında yüzde 15’i aşması hedefleniyor...

VELHÂŞİL

Yatırım ve üretimde ücret/faiz/lojistik gibi “maliyetler” önemli...

Ama **dünya ihtiyacına göre üretim yapabilmek**, teknolojiye kullanabilmek/geliştirebilmek ve **doğru ölçekte yüksek verimliliği yakalayabilmek** çok daha önemli...

◆ ◆ ◆

Ankara’nın **yüksek teknoloji ürünler ihracatında**, sadece savunma sanayinin olduğunu/olabileceğini düşünebilirsiniz...

Ama öyle değil...

Makine ve aksamaları ile elektrik-elektronik sektörleri geleneksel ağırlığını koruyor...

◆ ◆ ◆

Hatta Ankara’da,

2025 yılının ilk 6 ayında en yüksek ihracat artışının geldiği sektörlerden biri:

Teknik tekstil kumaşlarına ve tasarıma ağırlık veren **hazır giyim sektörü**...

ASO BAŞKANI ARDIÇ: “SANAYİCİLERİMİZLE KÜRESEL REKABETİN MERKEZİNDEYİZ”

Ankara Sanayi Odası (ASO), 2025 yılının ilk altı ayına ilişkin ihracat verilerini kamuoyuyla paylaştı. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verileri esas alınarak hazırlanan değerlendirme raporuna göre, Ankara'nın ihracatı yılın ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine kıyasla %11,2 artarak 7,1 milyar dolara ulaştı. Başkent, bu performansla Türkiye ihracat sıralamasında 4. sıradaki yerini sağlamlaştırdı.

ASO BAŞKANI ARDIÇ: "SANAYİCİLERİMİZLE KÜRESEL REKABETİN MERKEZİNDEYİZ"

Ankara Sanayi Odası (ASO), 2025 yılının ilk altı ayına ilişkin ihracat verilerini kamuoyuyla paylaştı. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verileri esas alınarak hazırlanan değerlendirme raporuna göre, Ankara'nın ihracatı yılın ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine kıyasla %11,2 artarak 7,1 milyar dolara ulaştı. Başkent, bu performansla Türkiye ihracat sıralamasında 4. sıradaki yerini sağlamlaştırdı.

ASO'nun raporuna göre, Ankara'nın Türkiye genel ihracatındaki payı %5,4 seviyesine yükselerek önemli bir eşiği daha geride bıraktı. 2021'in aynı döneminde bu oran %4,2 düzeyindeydi.

SANAYİ SEKTÖRÜ YÜKSELİŞİN MOTORU OLDU

2025 yılının ilk yarısında Türkiye genelinde toplam ihracat %4,1 oranında artarak 131,4 milyar dolara çıkarken, sanayi sektörünün ihracattaki artışı %5,8 oldu ve 93,5 milyar dolara ulaştı. Sanayi, %82'lik payla ihracatın ana taşıyıcısı olmaya devam etti. Buna karşın, tarım ve madencilik sektörleri ihracata daha sınırlı katkılar sundu. Tarım %0,6, madencilik ise %0,9 oranında artış kaydetti.

ANKARA: YÜKSEK TEKNOLOJİ VE KATMA DEĞERİN MERKEZİ

ASO'nun değerlendirmesinde, Ankara'nın ihracatında dikkat çeken temel unsurun yüksek katma değerli ve ileri teknolojiye dayalı üretim gücü olduğu vurgulandı. ASO tarafından geliştirilen İllerin Teknolojik Gelişmişlik Endeksi (ASO-İLTEK) 2024 sonuçlarına göre birinci sırada yer alan Ankara, yüksek teknoloji ürün ihracatında da öncülüğünü sürdürdü. Mevcut eğilimlerin devam etmesi halinde,

Ankara'nın toplam ihracatında yüksek teknoloji ürünlerinin payının %13'e ulaşacağı öngörüldü.

YENİ PAZARLARDA GÜÇLÜ ARTIŞ

Ankara'nın ihracat performansında bir diğer dikkat çeken gelişme ise pazarlardaki çeşitlilik oldu. Slovakya'ya ihracat %458,6, Ukrayna'ya %107,7, Çekya'ya %106,7 ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ne ise %2775,9 oranında arttı. Bu veriler, Ankara sanayisinin yeni pazarlara açılma kabiliyetini ve esnek üretim yapısını ortaya koyuyor.

MAKİNE, OTOMOTİV VE ELEKTRONİK ÖNE ÇIKIYOR

Sektörel bazda "Makine ve Aksamları" ile "Otomotiv" endüstrileri toplam ihracatta başı çekerken, "Elektrik ve Elektronik", "Hazır Giyim ve Konfeksiyon" ile "Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri" gibi sektörlerde de kayda değer artışlar yaşandı. Öte yandan, "İklimlendirme Sanayii", "Makine" ve "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" gibi bazı önemli sektörlerde dönemsel düşüşler gözlemlendi.

ASO'nun yayımladığı değerlendirmede, Türkiye ihracatının sanayi temelli yapısının sürdüğü, Ankara'nın ise ileri teknoloji, coğrafi çeşitlilik ve

sektörel dönüşümle birlikte daha nitelikli bir ihracat yapısına geçiş sürecinde olduğu vurgulandı. Bu dönüşümün sürdürülebilirliği açısından kamu desteklerinin stratejik sektörlerle yönlendirilmesi ve ihracatçıların Ar-Ge, dijitalleşme ve yeşil dönüşüm süreçlerine entegre olması gerektiği ifade edildi.

ARDIÇ: "SANAYİCİLERİMİZİN BAŞARISI HEPİMİZİN GURURUDUR"

Ankara Sanayi Odası Başkanı Seyit Ardic, açıklamasında özellikle ileri teknoloji alanlarındaki ihracat artışının, Ankara sanayisinin uluslararası rekabette geldiği noktayı net biçimde ortaya koyduğunu söyledi. ASO olarak üyelerine sağladıkları desteklerle sadece üretimi değil, aynı zamanda yeşil dönüşüm, Ar-Ge, inovasyon ve dijitalleşme alanlarında da güçlendirmeyi hedeflediklerini vurgulayan Ardic, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Zorlu ekonomik koşullar altında dahi ihracat gücünü koruyan ve artıran sanayicilerimizi kutluyorum. Ankara, sadece Türkiye'nin başkenti değil; aynı zamanda yüksek teknoloji ve katma değerli üretimin kalbidir. Sanayicilerimizi küresel rekabette daha da güçlü kılmak için çalışmalarımızı sürdüreceğiz."

Sanayicinin küresel hedefi

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı **Seyit Ardic**, yüksek teknoloji, yeşil ve dijital dönüşüm, Ar-Ge ve inovasyon odaklı proje ve çalışmalarla sanayicileri küresel rekabette güçlendirmeyi hedeflediklerini belirtti.

ASO, '2025 Yılı İlk 6 Ay İhracat Verileri Değerlendirme Raporu'nu yayımladı. Rapora göre, ihracatı yüzde 11,2 artışla 7,1 milyar dolara yükselen Ankara, Türkiye genelinde 4'üncü sıraya yerleşti. Ankara'nın Türkiye ihracatındaki payı, 2021'in ilk altı ayında yüzde 4,2 iken, 2025 yılı aynı döneminde yüzde 5,4 seviyesine çıkarak dikkat çekici bir artış sergiledi.

Raporda, 2025 yılının ilk yarısında sanayi sektörü ihracatının toplam ihracatın üzerinde bir büyüme sergilediğine dikkat çekildi. Türkiye'nin toplam ihracatı yüzde 4,1 oranında artış göstererek 131.4 milyar dolar olurken, sanayi sektörü ihracatı ise yüzde 5,8 oranında artışla 93,5 milyar dolar seviyesine çıktı. İhracatın sektörel dağılımında sanayi yüzde 82'lik pay ile ana sürükleyici konumunu sürdürdü. (İHA)

Ankara'nın ihracattaki payı arttı

ASO Başkanı **Seyit Ardıç**, özellikle yüksek teknolojiye dayalı sektörlerdeki ihracat artışının Ankara sanayisinin üretim kabiliyetinin ne kadar stratejik bir noktaya ulaştığını gösterdiğini belirterek, "İhracatçılar için sunduğumuz danışmanlık ve destek mekanizmaları ile yüksek katma değerli üretim, yeşil ve dijital dönüşüm, AR-GE ve inovasyon odaklı proje ve çalışmalarla üyelerimizi küresel rekabette daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz." dedi.

Ankara'nın ülke ihracatındaki payı 2021'in ilk 6 ayında yüzde 4,2 iken, bu yıl yüzde 5,4'e yükseldi. **Ankara Sanayi Odasından** (ASO) yapılan açıklamaya göre, Türkiye İhracatçılar Meclisi verileri baz alınarak "2025 Yılı İlk 6 ay İhracat Verileri Değerlendirme Raporu" hazırlandı. Buna göre, Türkiye'de sanayi sektörü ihracatı, toplam ihracatın tüzinde bityime sergiledi. Bu dönemde toplam ihracat yüzde 4,1 artışla 131,4 milyar dolar olurken, sanayi sektörünün ihracatı yüzde 5,8 artışla 93,5 milyar dolara yükseldi. İhracatın sektörel dağılımında da sanayi yüzde 82'lik payla ana sürükleyici konumunu sürdürdü. Tarım ve madencilik sektörleri sırasıyla yüzde 0,6 ve 0,9'luk artış oranlarıyla ihracata katkı sağladı. Başkent'in söz konusu dönemde ihracatı yüzde 11,2 artışla 7,1 milyar dolara yükselirken, Ankara, Türkiye genelinde 4'üncü sıraya yerleşti. Ankara'nın ülke ihracatındaki payı 2021'in aynı döneminde yüzde 4,2 iken, bu yıl yüzde 5,4'e çıktı.

Başkent'in ihracatındaki artışta, yüksek katma değerli ve ileri teknoloji yoğun sektörlerdeki üretim kapasitesi artışı doğrudan etkili oldu. "İlilerin Teknolojik Gelişmişlik Endeksi ASO-İLTEK 2024" sonuçlarına göre ilk sırada yer alan Ankara, ihracatta teknoloji düzeyinde de öncü konumunu korudu. Raporla göre, mevcut eğilimin sürmesi halinde, Ankara'nın toplam ihracatındaki yüksek teknoloji payının yüzde 13 seviyelerinde gerçekleşmesi bekleniyor.

İHRACAT PAZARLARINDA COĞRAFİ ÇEŞİTLİLİK ARTTI

Başkent'in ihracatından en yüksek artış, yüzde 2775,9'la Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ne yapılan dış satımda gerçekleşti. Bunu yüzde 458,6 ile Slovakya takip etti. Bu kapsamda Ankara'nın ihracat pazarlarında coğrafi çeşitlili-

liğini artırması dikkati çekti. Sektörel bazda incelendiğinde de makine ve aksam ile otomotiv sektörleri toplam ihracatta en yüksek payı aldı. Elektrik ve elektronik, hazır giyim ve konfeksiyon, çimento, cam, seramik ve toprak ürünleri sektörlerinin ihracatının arttığı görüldü. İklimlendirme sanayisi, makine ve kimyevi maddeler ile mamulleri gibi bazı yüksek hacimli sektörlerde ise düşüş kaydedildi.

Türkiye'nin ihracatı yapısal olarak sanayi ağırlıklı karakterini sürdürürken, Ankara özelinde ise ileri teknoloji, sektörel çeşitlilik, coğrafi açılım öne çıktı. Bu eğilimin sürdürülebilirliği açısından kamu desteklerinin stratejik sektörlerle yönlendirilmesinin ve ihracatçı firmaların AR-GE, dijitalleşme ve yeşil dönüşüm süreçlerine entegrasyonu

kritik önemde bulunuyor. Açıklamada görüşlerine yer verilen ASO Başkanı **Seyit Ardıç**, özellikle yüksek teknolojiye dayalı sektörlerdeki ihracat artışının Ankara sanayisinin üretim kabiliyetinin ne kadar stratejik bir noktaya ulaştığını gösterdiğini belirterek, şunları kaydetti: "İhracatçılar için sunduğumuz danışmanlık ve destek mekanizmaları ile yüksek katma değerli üretim, yeşil ve dijital dönüşüm, AR-GE ve inovasyon odaklı proje ve çalışmalarla üyelerimizi küresel rekabette daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz. Zorlu koşullardan geçtiğimiz bu dönemde ihracat performanslarıyla ülkemiz ekonomisine değer katan tüm sanayicilerimizi kutluyor, başarılarının artarak devam etmesini diliyorum."

(AA)

Ankara'nın ülke ihracatında payı arttı

Ankara'nın ülke ihracatındaki payı 2021'in ilk 6 ayında yüzde 4,2 iken, bu yıl yüzde 5,4'e yükseldi.

Ankara Sanayi Odasından (ASO) yapılan açıklamaya göre, Türkiye İhracatçılar Meclisi verileri baz alınarak "2025 Yılı İlk 6 ay İhracat Verileri Değerlendirme Raporu" hazırlandı.

Buna göre, Türkiye'de sanayi sektörü ihracatı, toplam ihracatın üzerinde büyümeye sergiledi. Bu

dönemde toplam ihracat yüzde 4,1 artışla 131,4 milyar dolar olurken, sanayi sektörünün ihracatı yüzde 5,8 artışla 93,5 milyar dolara yükseldi.

Başkent'in söz konusu dönemde ihracatı yüzde 11,2 artışla 7,1 milyar dolara yükselirken, Ankara, Türkiye genelinde 4'üncü sıraya yerleşti.

Ankara'nın ülke ihracatındaki payı 2021'in aynı döneminde yüzde 4,2 iken, bu yıl yüzde 5,4'e çıktı.

YUVARLAK MASA:

Memur eşi yeşil pasaport alırken bize vize bile yok

Yuvarlak Masa toplantısının konukları olan **Ankara Sanayi Odası** 16 numaralı Demir ve Metal İşleri Komitesi üyeleri üretim maliyetlerindeki artışlar ve kalifiye eleman sorunlarını gündeme getirdi. Sanayicilerin artık yatırımda çekingen davrandığını bildiren katılımcılar iş için yurt dışına çıkışlarda da büyük problemler yaşadıklarını vurgularken “Devlet memurunun işsiz eşi rahatça yeşil pasaport alırken biz vize bile alamıyoruz” dediler. **HÜSEYİN GÖKÇE/13**

YUVARLAK MASA TOPLANTISI'NIN KONUSU ASO 16 NUMARALI DEMİR VE METAL İŞLERİ MESLEK KOMİTESİ

(Soldan sağa) Yeşim Arduş (NBE Proje Koordinatörü), Nuri Kılıç (Kılıç Makine), Dıjan Kaya (Yusufoğlu), Rahmi Mertay Türk (Şe-Ra), Hüseyin Gökçe (NBE Ankara Haber Müdürü), Seyit Arduş (ASO Başkanı), Fahri Bayşal (UNF), Ramazan Tuğcu (Defne), Mehmet Canıöz (ATO Genel Sekreteri), Murat Çetinkaya (ASO Danışman), Furat Tur (ASO Basın Müşaviri).

"Devlet memurunun eşi yeşil pasaportla yurtdışına çıkıyor, biz çıkamıyoruz"

Yuvarlak masa toplantısının konukları **Ankara Sanayi Odası (ASO)** 16 numaralı Demir ve Metal İşleri Komitesi oldu. Üretim maliyetlerindeki artışlar ve kalifiye eleman sorunlarından bahseden komite üyeleri, özellikle yüksek maliyetlerden dolayı sanayicilerin yatırımda çekingen davrandığını bildirdiler. Sanayiciler, yaşanan finansmana erişim sıkıntısına rağmen, NEFES kredisinden önce başlatılan Kredi Garanti Fonu (KGF) desteklerinin bankalar tarafından gerçeğe finansmana ihtiyacı olana değil,

kredibilitesi yüksek olan firmaya yönlendirildiğinden bahsettiler. İş için yurt dışına çıkışlarda da büyük problemler yaşadıklarını kaydeden sanayiciler, "Devlet memurunun işsiz eşi rahatça yeşil pasaport ile yurt dışına çıkarken, biz çıkamıyoruz" değerlendirmesinde bulundular. Türkiye'de konkordato sisteminin de suistimal edildiğini bildiren komite üyeleri, özellikle iflas ertelemesi alan şirketlerden alacaklı olan KOBİlerin büyük sıkıntı yaşadığına vurgu yaptılar. **HÜSEYİN GÖKÇE** (ANKARA

UNF Makina Sanayi İmalat İthalat ve İhracat Ticaret Ltd. Şti. Genel Müdürü FAHİRİ BAYŞAL:

Büyük firmalara kendi meslek lisensini kurma zorunluluğu gelmeli

■ Nitelikli maviyaka bulmakta zorlanan işletmeler, kendi imkanları dahilinde personele eğitim vererek belirli bir nitelik kazandırmaya çalışmaktadır. Fakat bu dayetirli olmamaktadır. Nitelikli çalışan personel, küçük-orta ve büyük firmalar için işletmeye gitmekte veya daha az maaş bile olsa kurumsal firmalara tercih etmektedir. Bu da bizler gibi işletmelerin, özellikle nitelikli personel sirkülasyonunu oldukça artırmaktadır. Ülkemizin katma değerli üretim yapabilmesi için, ara eleman sorununun ivedilikle ele alınması gerektiği aksiyonların alınması gerekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın, sivil toplum örgütleri ile beraber, medya yaygını kullanarak velilere ulaşması ve meslek lisenslerinin sayılarının artırılması konusunda çalışmalar yapması beklenmektedir. Sanayimizin bu denli güçlü ve hızlı büyümesiyle eğitim işinin de aynı oranda büyümesi beklenmektedir. Sanayi eğitiminin ve istihdamının yalnızca devletin beklenmemelidir. Yetkililerinizin, 1000 ve üzeri istihdam sağlayan işletmelere kendi meslek lisensini açmalarını zorunlu kılması gerekmektedir.

"Savunma sanayinde atılan her adım başmıszıgda yapılan yatırımdır"

Türkiye, savunma alanında büyük bir dönüşüm içinde geçmektedir. Hem mükendilliğinümüz hem de üretim kapasitemiz her geçen gün artmaktadır. Yerli katkı oranının yükselmesiyle birlikte, ülkemiz hem sahada hem de ihracat pazarlarında daha güçlü bir konuma ulaşmaktadır. Bu gelişmeler, sadece bugünü değil geleceği de güvene altına almaktadır. Savunma sanayinde atılan her yerli ve milli adım, Türkiye'nin başmıszıgına yapılan bir yatırımdır.

"İşçilik maliyetleri kontrol edilemeyen bir hal aldı"

Bir diğer sorun ise, özellikle ihracat bazlı çalışan firmalar, ülkemizde mevcut olan enflasyon farkını karşılamak için firmalara maaşlar yükseltmektedir. Bu da işçilik maliyetlerinde kontrol edilemeyen bir hal almıştır. İşçilik maliyetleri son 2 yıldır asgari ücrette %256 zam yapılmıştır, işveren yapılan bu zamları asgari ücrette çalışmayan diğer personeline de aynı oranda

yanıstırmak zorunda bırakılmıştır. Buna karşılık dövizdeki artış %101 olarak gerçekleşmiştir. Bu sebeple, sanayici yatırımlarında daha çekingen bir tavır sergilemeye başlamıştır.

Kılıç Makine Genel Müdürü NURİ KILIÇ:

Çin ile maliyetimiz aynı ama orada yüzde 80 devlet desteği var

■ Şirketimiz, Havalı El Aleti imalatına yöneldi ve Türkiye'de yerli imalatın ilk yapan firma olarak ASEL markası ile imalatı başladı. Ancak, haksız ve tutarsız bir şekilde patentle ilgili sorun yaşadık. İmalat alanımızda rakip çok büyük şirketler tarafından destek görmeye başladık. (bizim müşterimiz olan firmalara, bizim ürünümüzü satmaları halinde, kendi mallarını veremeyeceklerini söylediler, bir anlamda tehditler. Ancak zorlu bir süreç sonunda bütün davaları kazandığımız marka patentleriyle faaliyetlerimize devam ediyoruz.) İmalat yapan kişilerin önünün açılması lazım ki bizler burada birbirimizi rakip olarak değil, destek olup diğni devleriyle nasıl rekabet edebiliriz gibi konuları konuşalım.

Dünya pazarında ucuz mal üretimi konusunda adını duyurmuş olan Çin bizim asıl rakibimizdir. Bizim 100 dolarla satın para kazanamadığımız ürünü Çin 30 dolara satın alıyor. Fuarda karşılaştığımız bir Çin firmasına bunu nasıl yaptıklarını sordum: "Bizde yüzde 80 teşvik var. Biz bir ürünü ihracat yaptığımız zaman ham madde, enerji, eleman, ısıl işlem, yani ne varsa faturayı devlete veriz, devlet yüzde 80 ediyor" cevabını verdi. Yani aslında Çin üreticisi de bizim gibi 100 dolara mal ediyor ama orada devlet desteği olduğu için çok yavaş bir rekabete bizi çok daha ucuza satabiliyorlar.

"Devlet memurunun işsiz eşi yurt dışına çıkabiliyor, biz çıkamıyoruz"

Türk iş insanının yurt dışına çıkış kolaylığı olması lazım...hatta ülkeler arası iş insanının seyahati konusunda farklı anlaşmalar yapılması gerektiğini düşünüyorum. Düz bir devlet memurunun işsiz eşi yeşil pasaport ile yurt dışına rahatlıkla çıkabilirken, biz maaşla eşi binbir güçlükle ancak çıkabiliyoruz, hatta çıkabilirsek bunu büyük nimet olarak görüyoruz.

"Silah almak, POS tefeciliği yapmak için dükkân açılar var"

İşimdi nesli değişti, şartlar değişti, ihtiyaçları değişti. Şu an işe al-sat ticareti ön plana geçirdiler, bugün para

ticareti daha doğrusu...İşte geçen gün Kuyumcular Odası Başkanıyla beraberdik. "Adam silah alabilmek için bir vespote tefeciliği yapabilmek için bir kuyumcu bürosu açıyor, imitasyonları, saatlerini de koyuyor, pos tefeciliği yapıyor. Silah alıyor, birkaç sene sonra piyasayı çarpıyor gidiyor" diyor. Odaların, derneklerin çok iyi çalışıp bu kişileri denetlemesi lazım. Bizim bu platformlarda sorunların anlatmak yerine önümüzdeki 6 ay, 1 yıl konuşmamız gerekiyor. Yani enerjimizi enerji, imalat, üretim komitelerinde harcamamız gerekir.

Yusufoğlu Madeni Eya Sanayi Ticaret Taahhüt İnşaat Ltd. Şti Genel Müdürü DİJAN KAYA:

Sanayinin tükütücü bir yer olmadığımız gençlerimize anlatmamız gerekiyor

■ Sektörümüzün bu dönemde yaşadığı en önemli sorunların başında nitelikli personele erişim sorunu gelmektedir. Bilinçlendirme sürecinde, sanayinin gençler için korkutucu bir yer olmadığını, aksine iyi bir gelecek sunabileceği bir alan olduğunu, gençlere ve onlarla birlikte ailelerine de anlatmak önemlidir.

Bayaz yakalı personel yönünden, yeni mezunların kendi alanlarında en temel konularda eksikliklerinin bulunduğu gözlemleniyor. Mesleki yetkinlik ölçüm mekanizmalarının kurulması gerektiği kanaatindeyim. Gençlere destek olabilmek amacıyla şirket olarak OSTİM Teknik Üniversitesi ve Atılım Üniversitesi ile uzun dönem staj programları yürütmekteyiz. Bu programlar kapsamında öğrenciler minimum 6 ay süresince çeşitli branşlarda çalışarak hem mesleklerini öğrenmekte hem de sanayi ortamını tanımaktadırlar.

Şirket olarak, "İşçilik maliyetleri çok yükseldi" diyerek kenara çekilmiyoruz. ERP sistemimizi 2018 den beri aktif şekilde kullanıyor, dijitalleşme ve otomasyon konusunda yatırımlar yapmaya devam ediyoruz. İhracat alanında robotik üretime yönelmiş durumdayız, ancak savunma sanayisinde bu konuda ne yazık ki belli kısıtlar mevcut. Bununla ilgili Ar-Ge çalışmalarımız ÖDÜT Kaynak Teknolojileri Merkezi ve robot üreticileriyle sürdürüyoruz. Savunma sanayisinde yaşadığımız bir diğer sıkıntı da nakit akışlarındaki bozulma. Projelendirilen nakit akışında sahada gerçekleştirilen nakit akışında fark, yüksek enflasyonist ortamda finansmana ulaşımı son derece zor hale getiriyor. Günümüz koşullarında

para en pahalı, finansman ise en kritik unsurlardan biri haline geldi.

Boyras Metal Çelik Konstrüksiyon İnşaat Ticaret A.Ş Genel Müdürü ERDİ BOYRAZ:

Eğitim ile üretim arasında güçlü ve kalıcı köprü kurulmalı

■ Özellikle CNC operatörlüğü, teknik resim okuma, kaynak ve sac işleme gibi uzmanlık gerektiren alanlarda yetiştirilmiş eleman temininde sıkıntılar artmaktadır; bu durum hem üretim kalitemizi, hem de kapasite kullanım oranlarımızı olumsuz etkilemektedir. **Organize Sanayi Bölgeleri'nde** sektörün ihtiyaçlarına özel eğitim müfredatları hazırlanmalı; öğrenciler 11. sınıftan itibaren işletmelerde uygulamalı eğitim sürecine dahil edilmelidir. Sektörümüzün yatırım ihtiyacı yüksek bir potansiyele sahiptir. Ancak nitelikli insan kaynağı eksikliği, bu potansiyele tam olarak hayata geçmesini engellemektedir. Türkiye'nin sanayi hedeflerine ulaşabilmesi için eğitim ile üretim arasında güçlü ve kalıcı bir köprü kurulması artık bir tercih değil, bir zorunluluktur.

Defne Optik Sac Levha Kesme ve Bükme İnşaat Malzemeleri Turizm Taahhüt Sanayi ve Ticaret Şirketi Genel Müdürü RAMAZAN TUĞCU:

Çalışan 50 alırken, yeni giren 120 istiyor ama yetenekleri sınırlı

Son zamanlarda öne çıkan sorunlardan biri haline gelen istihdam ve bu konu kapsamında çalışanlarda ki ücret aralığı ve dengesizliği. Ücret aralığı artık o kadar farklılaştı ki, eski çalışanlarımız 40 - 50 birim alırken, yeni gelenlere bakıyoruz 100 birim istiyor, 120 birim istiyor. "Hadi buyurun işi yapın." dediğimizde bizim eski ustamız kadar yeteneği olmadığı da görülmüyor.

"Kaya yuvarlandı artık, kura dökme geliyor"

Ücrettiler arasındaki farklar hem çalışan arkadaşlara hem de işverene problem oluyor. Enflasyonun yüksek seyrettiği bu süreçte hem sanayiciler hem çalışanlar olarak gerçekten zorlu bir sınav veriyoruz. Hani şöyle söyleyeyim: Bir kaya yuvarlandı artık, durmuyor yani bir yerleri kura dökme geliyor, enflasyon oynadı artık. Bu ne zaman duracak, nerede duracak, kimin dalan kıracak, kimin gövdesini tamamen tahrip edecek bakacağız. Burada büyük firmalar devamı kendi ellerindeki elemanı tutmak

için, kazançları da iyi oluncu ücretleri belirliyorlar. Güzel bir söz var, "Altın olan kuralı koyar" şeklinde. Yani parası olan işi iyi olan büyük firmalar iyi ücretler veriyorlar. Daha düşük karlı çalışan firmalar ise onlarla ücret konusunda rekabet edemiyor. Ve iyi elemanların büyük firmalara kapılıyor. Büyük işletme kategorisindeki firmalar küçük işletmeler de yetişen üstsalaran operatörleri, kaynakçıları alarak onların çalışması istemiyor. İşletmeden de olsa zara veriliyorlar. Bu denge bozulduğu zaman da ortaya tabiatıyla sosyal adalet ve ücret eşitliği de bozan bir durum ortaya çıkıyor.

"Konkordato da suistimaller var"

Yine, son zamanlarda ki çok sıkıntılı konulardan bir tanesi iflas ertelemeleridir. 2025 yılında konkordato rakamlarında ciddi artışlar var. Siz tamam, bir firmayı koruyorsunuz, peki benim alacağım ne oldu? Gerçekten konkordato meselesinde çok fazla suistimal oluyor. İflas erteleme alan firmalardan alacaklı olanlar ne olacak? Nasıl tahsil edecek? Nereye gider bu iş? Bir zincirleme reaksiyonla **organize sanayilerde** çok farklı noktalar geliyor.

"Akl olan yüzde 5 ile kredi kullanır mı?"

Biz ki KOBİ'lerle büyüyen bir ülkede dolayısıyla bizlere çok büyük zararı var. Alamadığımız her alacağımız bizim sermayemizi zayıflatıyor.

Üçüncü problem ise, biliyorsunuz, zaten sermaye şu anda eriyor. Eğer kredi sermayeniz yoksa, kredi kullanıyorsanız sıkıntı vardır. Yüzde 4-5 ile akl başında bir firma kredi kullanır mı? Günlük geçim için kullanabilir.

Bizim için, bir sanayici için faizden en düşük seviyede kalmak çok önemli çünkü yatırımları kesildi, çalışmak, üretmek çok fazla maliyetli artık. Yani yettiğiniz yerde çok daha iyi paralar kazanabilirsiniz. Ben bakıyorum, bir tanesi çalışıyor, diğeri ona finans sağlıyor, finans sağlayan hiçbir iş yapmadan daha çok para kazanıyor. Mesela şu anda bir KGF çıktı, NEFES kredisi dışındaki programdayı yine faiz çok yüksek yüzde 50 seviyesindedir. Bu faiz oranları da sanayici için oldukça yüksek rakamlardır. Geçmişte de yaşadığımızda da yavaş yavaş KGF ihtiyacı olana değil kredibilitesi en yüksek olana gidiyor. Bu konuda bankalarımız daha hassas bir değerlendirme ile ihtiyacı olan firmaları tespit etmesi teminatı yeteriz olup kredi kullanması gerekli olanlara daha çok bu krediyi kullanmalarında.